

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Chmelíka, Ph.D., a soudců JUDr. Martiny Vršanské a Mgr. Pavla Hradeckého **ve věci žalobce ORACLIO s.r.o.**, se sídlem v Praze 10 – Hostivař, Chudenická 1059/30, IČ 27164632, zastoupeného Mgr. Janem Malým, advokátem se sídlem v Praze 8, Sokolovská 5/49, adresa pro doručování Hradec Králové, Resselova 1253/17, **proti žalovanému XXX, nar. XXX**, bytem v XXX, zastoupenému Mgr. Karlem Benešem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, ul. Karla IV. 430, **o zaplacení 54.415 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 8.12.2016, č.j. 18C 88/2015-155, **t a k t o :**

I. Rozsudek okresního soudu se mění takto:

Žaloba, kterou se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 54.415 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. od 1.4.2014 do zaplacení, se zamítá.

Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady za řízení před okresním soudem ve výši 63.411,18 Kč k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moc tohoto rozsudku.

II. Žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení ve výši 9.370 Kč k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným rozsudkem (v pořadí již druhým) okresní soud uložil zaplatit žalobci částku 54.415 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. od 1.4.2014 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok I). Zároveň žalovanému v téže lhůtě uložil nahradit žalobci k rukám jeho právního zástupce náklady řízení v částce 62.858,50 Kč (výrok II).

Předmětem žaloby byla úhrada schodku na svěřených hodnotách v částce 67.938 Kč, zjištěného při odevzdání denní tržby dne 14.3.2014, který žalovaný uznal v listině ze dne 17.3.2014, od něhož žalobce odečetl jednak částku 3.800 Kč a dále žalovaným nepřevzatou mzdu za březen 2014 ve výši 9.723 Kč. Žalobce proto požadoval zaplatit částku 54.415 Kč s příslušenstvím. Žalovaný naproti tomu namítal (zejména po kasaci prvního rozsudku okresního soudu – viz usnesení krajského soudu z 17.2.2016, č.j. 27Co 8/2016-78), že schodek nevznikl, dluh nebyl nikdy řádně vyčíslen (nepředcházela mu inventura), že mezi účastníky nebyla uzavřena platně dohoda o hmotné odpovědnosti a že oběh finančních prostředků na provozovně žalobce byl s ohledem na střídání směn nekontrolovatelný, tudíž žalovaný nemohl v rámci své pracovní činnosti případnému schodku zabránit.

Okresní soud vyšel předně ze zjištění, že žalovaný byl v pracovním poměru u žalobce, měl uzavřenu dohodu o hmotné odpovědnosti za svěřené hodnoty a dne 14.3.2014 bylo zjištěno, že žalovaný, jehož povinností bylo zaměstnavateli předávat tržby za určité období, tyto tržby neodevzdal v plné výši. Dne 17.3.2014 žalovaný podepsal uznání dluhu na částku 67.938 Kč, kteréžto bylo platným právním úkonem, což potvrdil v předchozím kasačním rozhodnutí i odvolací soud. Za této situace se na žalovaného přesunulo důkazní břemeno, že dluh v době podpisu uznání neexistoval či že jeho výše byla jiná, protože okresní soud žalovaného vyzval k průkazu výše uvedených skutečností. Žalovaný v této souvislosti namítal, že dluh nemohl vzniknout, neboť dohoda o hmotné odpovědnosti nebyla řádně uzavřena, když pracovní smlouvu uzavírala se žalovaným XXX, dále namítal, že ve smlouvě nebylo uvedeno, ve kterém místě má být hmotná odpovědnost uplatňována. Okresní soud tyto námítky odmítl, když poukázal na zjištění o ústním pověření XXX, udělené jednatelkou žalobce uzavírat pracovní smlouvy včetně dohody o hmotné odpovědnosti (v tomto ohledu odkázal na svědecké výpovědi XXX a XXX). Dále zmínil ust. § 20 občanského zákoníku účinného v době uzavření smlouvy a zjištění, že provozní baru (XXX) běžně uzavírala pracovní smlouvy se zaměstnanci, včetně dohody o hmotné odpovědnosti. Pokud jde o místo určení hmotné odpovědnosti, okresní soud poukázal na to, že z vyjádření svědků žalovaného vyplývalo, že žalovaný vykonával funkci provozního právě v herně XXX, tudíž u žádné ze stran neexistovala pochybnost, ke které provozovně či ke kterým prostředkům se dohoda o hmotné odpovědnosti vztahuje. Okresní soud se dále neztotožnil s námitkou, že výše

způsobené škody (schodku) nebyla zjištěna, neboť nebyla provedena inventura. K tomu uvedl, že toto tvrzení bylo vyvráceno výpověďmi svědků XXX, XXX a XXX i účastnickým výsledkem žalovaného, přičemž absence inventurního zápisu není podstatná, neboť uznáním dluhu přešlo důkazní břemeno na žalovaného a bylo na něm, aby prokázal, že schodek nevznikl. Okresní soud se dále k námitce žalovaného zabýval tím, zda schodek vznikl zcela nebo zčásti bez zavinění žalovaného, zejména tím, že mu mělo být zanedbáním povinnosti zaměstnavatele znemožněno se svěřenými hodnotami nakládat. Dle názoru okresního soudu ani v tomto ohledu žalovaný neunesl břemeno tvrzení a důkazní, když poukázal na zjištění (čerpáno opět ze svědeckých výpovědí a z výpovědi žalovaného v trestním řízení), že žalovaný vykonával vedle pracovní pozice XXX (jak měl uvedeno v pracovní smlouvě) také funkci XXX („XXX“). Byl to právě žalovaný, který měl možnost nastavit systém oběhu peněžních prostředků tak, aby bylo možné zjistit individuální odpovědnost jednotlivých zaměstnanců. Stejně tak to byl žalovaný, který měl přístup k hotovosti vybrané z automatů a také k trezoru pro provozního, kde se tato hotovost ukládala, přičemž ostatní číšníci měli přístup pouze k tržbám z baru a k penězům určeným na vyplácení výher. Žalovaný tak měl jako jediný přístup ke všem peněžním prostředkům v oběhu, byl v nadřízené pozici vůči ostatním číšníkům a tudíž i nesl hlavní odpovědnost za svěřené prostředky. Žalovaný tak v řízení neprokázal, že by schodek na svěřených prostředcích vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění. Soud prvního stupně dále nepovažoval za důvodnou námitku žalovaného, že tržby z provozu automatů jsou příjmem provozovatele GAPA Group a tudíž nemohly být hodnotou svěřenou pracovníkům k vyúčtování. Zdůraznil, že zákon (§ 252 odst. 1 zákoníku práce) nevyžaduje, aby svěřené hodnoty byly ve vlastnictví zaměstnavatele, postačí, aby s nimi měl zaměstnanec možnost disponovat a aby byly předmětem obratu či oběhu. Žalovaný měl k tržbám z automatů přístup a jedině on je vybíral z automatů a ukládal do trezoru. Zákonné podmínky jeho hmotné odpovědnosti jsou tedy naplněny. Okresní soud konečně posuzoval procesní obranu žalovaného, že mu měla být z dluhu odečtena mzda za březen 2014 v částce 19.215 Kč. Dle názoru okresního soudu se však žalovaný k dané otázce ve lhůtě pro koncentraci nevyjádřil, není tak zejména jasné, kolik směn žalovaný v měsíci březnu 2014 odpracoval, na jaké pracovní pozici, kolik mu zbývalo dnů dovolené a jakým způsobem dospěl žalovaný k částce 19.215 Kč. Žalovaný tak neunesl břemeno tvrzení ani důkazní a soud nemohl jeho procesní obraně vyhovět. Z výše uvedených důvodů okresní soud žalobě opětovně vyhověl, a to včetně příslušenství žalované částky, tj. úroků z prodlení, přiznaných v souladu s nařízením vlády č. 351/2013 Sb. ode dne následujícího po dni splatnosti dle uznání dluhu. Výrok o nákladech řízení okresní soud odůvodnil zásadami ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.

Ve včas podaném odvolání žalovaný vytýkal okresnímu soudu nesprávnost skutkových zjištění a z ní plynoucí nesprávné rozhodnutí ve věci. Předně uvedl, že právním důvodem vzniku jeho závazku byl schodek na svěřených hodnotách určených k vyúčtování, avšak v řízení nebylo prokázáno, že by mezi účastníky byla platně uzavřena dohoda o hmotné odpovědnosti. V této souvislosti odvolatel opětovně namítal, že pracovní smlouvu (do ní vtělenou dohodu o hmotné odpovědnosti) uzavřela se žalovaným zaměstnankyně na pozici provozní baru, která potvrdila, že k tomu neměla žádné zmocnění od zaměstnavatele, resp. byla k tomu asi pověřena pracovníkem společnosti XXX. Naproti tomu svědek XXX uvedl, že paní XXX uzavírala pracovní smlouvu s doložkou o hmotné odpovědnosti s pověřením od XXX, jednatelky žalobce. Ta byla dle výpisu z obchodního rejstříku k datu

uzavření pracovní smlouvy jediným statutárním orgánem žalobce, jednatelkou, která jedná samostatně. Navzdory tomu při rozpornosti shora uvedených výpovědí okresní soud bez dalšího uzavřel, že zde bylo ústní pověření k uzavírání smluv udělené jednatelkou společnosti. Dle odvolatele pak na uzavření dohody o hmotné odpovědnosti nedopadá ani ust. § 20 občanského zákoníku. Žalovaný dále setrval na názoru, že dohoda o hmotné odpovědnosti nekonkretizuje (jak vyžaduje judikatura) místo pracoviště, na kterém je pracovník povinen preventivně předcházet vzniku škod na svěřených hodnotách, kde a za jaké hodnoty nese konkrétní odpovědnost za vzniklý schodek. V dalších výhradách žalovaný sporoval, že by v předmětné provozovně pracoval jako XXX, s kteroužto funkcí žalobce spojoval jeho odpovědnost za výběr hotovostí z automatů, doplňování finančních prostředků do tzv. trezoru č. 1 a pokladní hotovosti. Pokud by tak tomu mělo být, musela by být provedena jak změna v jeho pracovní smlouvě, tak i změna, pokud se týká dohody o hmotné odpovědnosti, která by musela zahrnovat i výše uvedené skutečnosti, pokud se týkají jeho odpovědnosti za případný schodek v tržbách. V této souvislosti žalovaný poukázal na výpověď svědkyně XXX, která pracovala v baru nejdříve jako servírka a později jako provozní a v souvislosti se změnou pracovní pozice uzavřela se zaměstnavatelem dodatek pracovní smlouvy na provozní. Odvolatel dále zpochybňoval průkaz (vznik) schodku, když k výpovědi svědkyně XXX ohledně provádění inventury uvedl, že tato svědkyně na provozovně od nástupu žalovaného nepracovala a nemohla tedy podat žádnou svědeckou výpověď ke konkrétním skutečnostem a zjištěním ohledně inventury či schodku k datu 14.3.2014, resp. 17.3.2014. Z provedených výsledků žalovaného, svědkyně XXX i svědka XXX vyplynulo, že na provozovně neexistovala prakticky žádná evidence tržeb, což potvrdil i zástupce žalobce (XXX), který ve své výpovědi uvedl, že pokud jde o tržbu z baru, nelze zjistit, které směně peníze chybí. Žalovaný dále namítal, že na provozovně žalobce pracovali v obsluze tři až čtyři pracovníci, kdy se vždy jednalo o směnu s jedním pracovníkem, který obsluhoval v baru a současně vyplácel případné výhry hráčům na automatech. Tomuto pracovníkovi byla svěřena pokladní hotovost ve výši 2.000 Kč a dále měl přístup do trezoru č. 1, kde byla současně i částka 50.000 Kč na případné výhry z automatů. Veškeré tržby za směnu byly nad pokladní limit vkládány do trezoru č. 1 bez jakékoliv evidence či alespoň potvrzení o převzetí pracovníkem další směny. Zhruba v týdenním cyklu pak byla částka přesahující 50.000 Kč vybírána vedoucím provozu, resp. pověřeným pracovníkem, který ji dával do trezoru č. 2. Z tohoto trezoru pak byla částka vydávána zástupci provozovatele, XXX. Z opakovaného výsledku svědka XXX a z listin týkajících se vyúčtování výnosů technického zařízení (prováděného provozovatelem automatů – společností GAPA Group a.s.) pak plyne, že žalobce není příjemcem hotovosti vybírané z automatů, o žádné hotovosti z těchto automatů nevede účetní evidenci. Vyúčtování provádí jejich provozovatel (GAPA Group a.s.) a ten žalobci deklaruje částku rovnající se sjednané procentuální částce nájemného k následné fakturaci. Schodek tak nemohl být zjišťován žalobcem, natož jím inventován, jak uvedl okresní soud. Sám svědek XXX též uvedl (k listinám o vyúčtování výnosů technického zařízení, provedeného provozovatelem automatů), že podle tohoto vyúčtování za období březen 2014 není možné zjistit, zda došlo ke schodku na výběru, nevěděl o tom, že by existoval nějaký doklad, který by schodek z automatů prokazoval. Žalovaný dále uvedl, že z usnesení Okresního státního zastupitelství v Pardubicích z 23.5.2014 a z doplňujícího výsledku XXX vyplynulo, že peníze jsou neustále v oběhu, kontrolují se pouze fyzicky a nevede se o jejich pohybu písemný záznam. Ze závěrů shora citovaného usnesení OSZ Pardubice též plyne, že orgánům činným v trestním řízení nebyly předloženy žádné písemné podklady potvrzující předání hotovosti na

provozovně mezi jednotlivými směňami a mezi podezřelým a jeho zaměstnavatelem nejen za poslední týden před datem 14.3.2014, ale ani za období předchozí. Výše dluhu vyplývá pouze z výpovědi poškozeného a není zřejmé, jakým způsobem k těmto závěrům dospěl. Odvolatel je tak přesvědčen, že výpověďmi svědků i listinnými důkazy, zejména výše uvedeným vyúčtováním, prokázal, že dluh nevznikl, když jeho výše nemohla být nikdy stanovena jako schodek z výběru automatů, neboť v případě, že i kdyby nějaký schodek existoval, což je uvedenými důkazy vyvráceno, nemohl by představovat škodu na svěřených hodnotách k vyúčtování, za kterou by odpovídal žalovaný. Byť pak žalovaný peníze z automatů vybíral, byly tyto ukládány jak v případě snížení padesátitisícového limitu do trezoru č. 1, který byl přístupný všem zaměstnancům, a v případě uložení do trezoru č. 2, tak k němu měl nejen přístup žalovaný, ale také pracovník žalobce pan XXX. Žalovaný dále namítal, že neměl možnost osobně nakládat po celou dobu s hodnotami, které mu byly svěřeny, neboť přístup k finančním prostředkům na provozovně žalobce měli při střídání směn i další pracovníci, aniž by někteří měli sepsanu dohodu o hmotné odpovědnosti, případně o takové dohodě věděli. Pokud jde o oběh finančních prostředků na provozovně, lze uvést, že zaměstnanci zákazníkům nevystavovali žádné konzumační lístky a v případě, že v trezoru č. 1 nebyla dostatečná hotovost k vyplacení výher, vystavovali jim na vyhrané částky dlužní úpisy. Ani ty však evidovány nebyly. Žalobcem prokazovaná skutečnost, že žalovaný měl za svěřené hodnoty jakousi vyšší odpovědnost z titulu svého pracovního zařazení, tj. funkce XXX, byla vyvrácena výpovědí žalovaného i obsahem pracovní smlouvy, kdy je zřejmé, že po celou dobu pracovního poměru byl žalovaný zařazen na pracovní pozici XXX a také bylo prokázáno, že v této pozici na baru v obsluze pracoval. Této skutečnosti odpovídají i platební výměr a zápočtový list. Žalovaný konečně prokázal, že mu přísluší mzda za březen 2014, za odpracovaných 176,25 hodin a adekvátní náhrada za dovolenou, kdy na provozovně pracoval až do 31.3.2014. Tuto skutečnost potvrdila svědkyně XXX i svědek XXX. Z výše uvedených důvodů žalovaný navrhol, aby odvolací soud rozsudek okresního soudu změnil a žalobu zamítl.

Žalobce se ztotožnil se skutkovými a právními závěry okresního soudu. V této souvislosti mimo jiné odkázal na zjištění okresního soudu o provedené inventuře i jeho hodnocení hmotné odpovědnosti žalovaného za finanční prostředky z provozu automatů, které sice nebyly ve vlastnictví žalobce, avšak byly předmětem oběhu. Žalobce dále uvedl, že výherní automaty ve vlastnictví firmy GAPA Group byly na základě nájemní smlouvy umístěny v provozovně žalobce a proto žalobce měl jako pronajímatel právo na nájemné ve výši 50 % prostředků vložených do těchto automatů, v tomto rozsahu si tedy tyto prostředky žalobce ponechával. V této souvislosti žalobce dodal, že vyúčtování prováděl provozovatel automatů (GAPA Group) dle elektronických počítadel a proto pokud byl rozpor mezi elektronickou evidencí a skutečným stavem, šla tato skutečnost k tíži žalobce. Žalobce navrhol potvrzení napadeného rozsudku.

Krajský soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 o.s.ř.), osobou k němu oprávněnou, je přípustné a obsahuje náležitosti odvolání (§ 205 o.s.ř.), přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek, a to jak z pohledu odvolacích námitek, tak z důvodů v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného je důvodné.

Předmětem řízení je dle žalobních tvrzení dluh z důvodu odpovědnosti za škodu, konkrétně z titulu odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, který měl být zjištěn po provedené inventuře dne 14.3.2014 v částce 67.938 Kč. Na tento odpovědnostní závazkový vztah mezi účastníky i v současné době nepochybně dopadá (právě vzhledem ke shora vymezenému žalobnímu nároku, vzniku schodku na hodnotách svěřených žalovanému, jenž byl zjištěn dne 14.3.2014) režim zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce ve znění účinném do 30.9.2015 (viz zejména § 252 a násl.), dále jen „zák. práce“, potažmo na základě principu subsidiarity vymezeného v ust. § 4 zák. práce též režim zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku účinného od 1.1.2014, dále jen o.z., kde konkrétně ve vztahu k listině s uznáním dluhu z 17.3.2014 (viz čl. 21 spisu) nutno aplikovat ust. § 2053 o.z.

V daném případě lze souhlasit s tím, jak bylo konstatováno v předchozím kasačním rozhodnutí odvolacího soudu, že okresní soud již v prvním rozsudku z 12.11.2015 učinil z provedených důkazů správné skutkové a právní závěry ve vztahu k průkazu pracovního poměru účastníků založeného pracovní smlouvou z 15.4.2012 (srov. § 33 odst. 1 zák. práce), dle níž žalovaný pracoval u žalobce jako XXX s místem výkonu práce v XXX, a k uzavření do ní vtělené dohody o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených zaměstnanci (žalovanému) k vyúčtování (srov. § 252 zák. práce), konkrétně tržeb (hotovosti) na provozovně žalobce (s níže uvedenou výhradou – viz odůvodnění níže k otázce existence a vzniku schodku). Stejně tak správně soud prvního stupně po skutkové a právní stránce hodnotil shora zmíněné uznání dluhu ze 17.3.2014 coby platné právní jednání, které založilo vyvratitelnou právní domněnku, že dluh žalovaného v době uznání v uznaném rozsahu trval a proto bylo na žalovaném, aby prokázal, že dluh vůbec nevznikl, případně vznikl v jiné výši, že byl splněn, či zanikl z jiného důvodu. Za situace, kdy právním důvodem vzniku závazku žalovaného byla odpovědnost za způsobenou škodu – schodek, bylo nicméně žalovanému zachováno právo zpochybňovat okruh skutečností rozhodných pro založení odpovědnosti za schodek, tj. existenci platné dohody o hmotné odpovědnosti a vznik schodku (srov. § 252 odst. 1 zák. práce) a dále právo zprostit se odpovědnosti zcela nebo zčásti průkazem toho, že schodek vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění, zejména tím, že mu bylo zanedbáním povinnosti žalobce znemožněno se svěřenými hodnotami nakládat (§ 252 odst. 5 zák. práce).

Žalovaný shora naznačenou procesní obranu v řízení plně uplatnil. Ve vztahu k posouzení této procesní obrany bylo po shora uvedeném zrušujícím usnesení krajského soudu napřímeno dokazování ve věci, z něhož učinil soud prvního stupně výše naznačené skutkové a právní závěry, k nimž odvolací soud uvádí následující.

Odvolací soud nadále sdílí závěry okresního soudu stran platného uzavření dohody o hmotné odpovědnosti. Předně není důvod se domnívat, že by dohoda o hmotné odpovědnosti neměla být platnou proto, že ji za žalobce uzavřela XXX. Na základě provedeného dokazování, konkrétně svědecké výpovědi XXX lze přisvědčit názoru, že za žalobce shora jmenovanou zmocnila k uzavření pracovní smlouvy (dohody o hmotné odpovědnosti) jednatelka žalobce XXX. Pokud jde o výpověď XXX, tato si zřejmě se zřetelem na značný časový odstup neodkázala vybavit veškeré podrobnosti k uzavírání pracovních smluv, nadto je zřejmé, že zde žádný rozpor mezi její výpovědí a výpovědí XXX nemusí být, neboť XXX pracovala u žalobce jako provozní dlouhodobě (10 let), pročež není vyloučeno, že zmocnění k posuzovaným právním úkonům mohla mít již z doby, kdy byl

jednatelům žalobce XXX (ten byl dle výpisu z obchodního rejstříku jako jednatel zapsán v období od 21.2.2005 do 5.12.2007). V případě zastoupení v oblasti pracovněprávních vztahů zákoník práce plně odkazuje na občanský zákoník (srov. § 4 zák. práce), protože je třeba na daný případ (ve vztahu ke shora dovozené dohodě o zmocnění) vztáhnout ust. § 23 občanského zákoníku ve znění účinném do 31.12.2013. Vyloučeno pak není ani zákonné zastoupení ve smyslu § 20 odst. 2 občanského zákoníku v témže znění, dle něhož mohou za zaměstnavatele jednat mimo jiné pracovníci, jestliže je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé, čemuž korespondují zjištění okresního soudu, že právě provozní baru běžně uzavírala pracovní smlouvy i dohody o hmotné odpovědnosti se zaměstnanci. Ve vztahu k dalším námitkám žalovaného zpochybňujících dohodu o hmotné odpovědnosti (viz jeho poukaz na pracovní zařazení dle pracovní smlouvy na pozici XXX, případně námitka, že z dohody o hmotné odpovědnosti není zřejmé místo výkonu práce) nutno uvést, že dohodou o odpovědnosti přejímá zaměstnanec odpovědnost za schodek na kterémkoliv pracovišti, v kterékoliv funkci spojené s touto odpovědností, kam bude kdykoliv později převeden, zařazen nebo přeložen (srov. § 253 odst. 1 zák. práce). Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách na základě dohody o odpovědnosti nese zaměstnanec při každé změně pracovního poměru s sebou. Tato odpovědnost trvá zásadně od uzavření takové dohody až do skončení pracovního poměru (pokud nedojde k odstoupení od dohody – srov. např. § 253 odst. 1 zák. práce). Z hlediska platnosti dohody o hmotné odpovědnosti proto není významné, jakou funkci a na jakém pracovišti, popřípadě v jakém kolektivu hmotně odpovědných zaměstnanců, zaměstnanec zastává v době jejího uzavření, zda jsou tyto okolnosti v dohodě o odpovědnosti uvedeny a zda stejné okolnosti trvají v době zjištění schodku. Zaměstnanec odpovídá za schodek v kterékoliv funkci spojené s hmotnou odpovědností, na kterémkoliv pracovišti, zásadně podle původní dohody o odpovědnosti (viz nadále použitelná judikatura Nejvyššího soudu ČR – např. rozsudek z 10.8.2010, sp. zn. 21Cdo 2426/2009).

Skutková podstata odpovědnosti za schodek stojí dále na průkazu škody, tj. vzniku schodku (§ 252 odst. 1 zák. práce). Ustálená judikatura schodkem rozumí rozdíl mezi skutečným stavem svěřených hodnot, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat, a mezi údaji účetní evidence, o který je skutečný stav nižší než účetní stav, nevyjímaje ani schodky na finančních prostředcích. Z povahy věci tedy schodek představuje škodu na hodnotách, které zaměstnavatel svěřil zaměstnanci. V projednávané věci ze skutkových tvrzení žaloby i skutečností, které vyšly najevo z provedeného dokazování, vyplývalo, že vznik schodku se měl týkat finančních prostředků, s nimiž žalovaný hospodařil, tj. tržeb z baru, prostředků určených na výplatu výher z automatů a tržeb z automatů, o nichž (o způsobu zjišťování schodku na těchto hodnotách) výslovně ve své svědecké výpovědi hovořil i pracovník žalobce (ředitel) XXX (viz jeho výpověď č.l. 36 p.v.-37 a č.l. 140 p.v.-141 spisu). V daném případě nelze pominout zjištění (s nímž pracoval i okresní soud), že tržby z automatů nebyly vlastnictvím žalobce, nýbrž společnosti GAPA Group a.s. (shodně též svědecká výpověď XXX z 1.11.2016) a proto lze přisvědčit odvolateli, že ve vztahu k těmto finančním prostředkům je pojmově vyloučeno uvažovat o schodku, tj. škodě na hodnotách žalobce. Zároveň lze uvést, že i když v řízení nebylo objasněno vlastnictví peněz určených na vyplácení výher z automatů, stěžít si lze představit, že by se ve vztahu k těmto prostředkům mělo jednat o finanční prostředky žalobce. Naopak z logiky věci vyplývá, že se opět jednalo o finanční prostředky spojené s provozem a tržbami z automatů, tj. finanční prostředky ve vlastnictví provozovatele automatů. Opačný závěr, tedy situace, že by docházelo k mísení

prostředků žalobce, pronajímatele prostor k umístění výherních automatů, a finančních prostředků provozovatele výherních automatů je prakticky nemyslitelná. K věci lze dodat, že z ve spise založených vyúčtování výnosů technického zařízení dle ust. § 50 odst. 3 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (k tomu viz listiny č.l. 112-115 spisu, jimiž odvolací soud provedl důkaz), provedených společností GAPA Group a.s., i ze skutkových tvrzení žalobce v odvolacím řízení je pak zřejmo, že žalobci jako pronajímateli prostor, v němž byly umístěny automaty shora uvedené společnosti, náležel nárok na nájemné a služby dle smlouvy a že z tohoto titulu si tedy žalobce ponechával část finančních prostředků vložených do automatů. Ve vztahu k tomuto nároku, který se však rozchází se skutkovými tvrzeními žaloby, nelze uvažovat o schodku (škodě) na straně žalobce. Odvolací soud si je vědom toho, že v řízení nevyšlo najevo, jaké části žalobního nároku se výše uvedený závěr o absenci vzniku schodku v případě prostředků (tržeb) z automatů a prostředků určených na výplatu výher z automatů týká a že se zřetelem na uznání dluhu žalobci svědčila domněnka existence dluhu a bylo na žalovaném, aby prokázal, že dluh na schodku zcela nebo zčásti nevznikl. Navzdory tomuto zjištění odvolací soud akcentuje, že žalovaný, kterému svědčila povinnost prokazovat negativní skutečnosti, zpochybnil relevantním způsobem vznik schodku, jeden ze základních předpokladů své škodní odpovědnosti, a že objektivně vzato není v jeho možnostech snést další důkazy, které by prokázaly, k jaké části žalované částky (uznání dluhu) se shora vyslovený závěr o absenci vzniku schodku upíná. Odvolací soud tedy shledává, že ve vztahu k prostředkům z automatů i prostředkům určených na výplatu výher z automatů byla procesní obrana žalovaného opodstatněná, vyvrátila předpoklad o vzniku schodku na uvedených hodnotách, z čehož rezultuje závěr, že je zde bez dalšího jeden z důvodů pro částečné zamítnutí žaloby.

Okresní soud se dále zabýval posouzením skutečností, v nichž žalovaný spatřoval důvody pro zproštění odpovědnosti za schodek.

Odvolací soud při posouzení dané obrany žalovaného předesílá, že v zásadě vychází ze skutkových zjištění a skutkových závěrů okresního soudu (tyto tedy přebírá), kterým v podstatě korespondovaly i zjištění plynoucí z odvolacím soudem provedených (dílem zopakovaných) důkazů z připojeného spisu OSZ Pardubice sp. zn. KRPE-29875/PČ-2014-170610, konkrétně z vysvětlení podaných před Policií ČR Pardubice žalovaným, XXX, XXX, XXX a XXX. Tato skutková zjištění a závěry lze shrnout tak, že na provozovně žalobce pracovali v obsluze tři až čtyři pracovníci, vždy se jednalo o směnu s jedním pracovníkem (žalovaný se konkrétně na směnách střídal s XXX, XXX a XXX), který obsluhoval v baru a současně vyplácel případné výhry hráčům na automatech. Tomuto pracovníkovi byla svěřena pokladní hotovost ve výši 2.000 Kč („kasírtaška“ s uvedeným obnosem) a dále měl k dispozici částku 50.000 Kč na případné výhry z automatů. Veškeré tržby za směnu (nad zmíněný pokladní limit ve výši 2.000 Kč) byl vkládán do trezoru bez řádné evidence, resp. žádné písemné podklady potvrzující předávání hotovosti v provozovně mezi jednotlivými směnami předloženy nebyly. Do tohoto trezoru měli přístup všichni zaměstnanci (šlo tedy o společný trezor). V provozovně byl ještě druhý trezor, do kterého měl přístup žalovaný a XXX. Do tohoto trezoru žalovaný (v pracovní pozici provozní) předával tržby z baru a peníze z automatů, k nimž měl přístup pouze on. Ze skutkových zjištění okresního soudu též mimo jiné vyplývá, že XXX neměla uzavřenu se žalobcem dohodu o hmotné odpovědnosti (pracovala na dohodu o provedení práce). Stejně tak neměl uzavřenu dohodu o hmotné

odpovědnosti XXX (dle pracovní smlouvy z 3.1.2005 působil na pracovní pozici ředitel). Ve vztahu ke shora uvedenému pak nutno zdůraznit, že v řízení nevyšlo najevo nic, co by shora naznačený skutkový stav zpochybňovalo, shora naznačená skutková zjištění nezpochybnil ani žalobce.

Ve světle shora naznačených skutkových zjištění a závěrů okresní soud akcentoval, že žalovaný ve funkci provozního měl možnost nastavit systém oběhu peněžních prostředků tak, aby bylo možné zjistit individuální odpovědnost jednotlivých zaměstnanců, potažmo minimálně zajistit předávání hotovosti mezi jednotlivými směnami oproti podpisu. Stejně tak zdůraznil, že to byl nakonec žalovaný, kdo měl jako jediný přístup ke všem finančním prostředkům v oběhu, byl v nadřízené pozici vůči ostatním číšníkům a proto nese hlavní odpovědnost za svěřené prostředky. Za této situace uzavřel, že žalovaný neprokázal, že by schodek na svěřených prostředcích vznikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění.

Odvolací soud shora naznačený náhled okresního soudu a z něho rezultující právní závěry ve vztahu ke skutkové podstatě ust. § 252 odst. 5 zák. práce nesdílí. Soudní praxe zastává ve vztahu k okolnostem, za nichž se zaměstnanec může odpovědnosti za schodek zprostit (liberovat) ustálený názor, že zaměstnanec se zproští odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách tehdy, jestliže prokáže, že mu zaměstnavatel nevytvořil přiměřené pracovní podmínky k péči o hodnoty svěřené k vyúčtování, tj. že mu zanedbáním povinnosti zaměstnavatele bylo znemožněno hospodařit se svěřenými hodnotami a starat se o ně. V projednávané věci vyšlo zjevně najevo, že ve vztahu k finančním prostředkům z prodeje zboží na baru neměl žalovaný zajištěnu možnost řádného hospodaření, možnost kontroly nad svěřenými hodnotami, když k těmto prostředkům měli přístup všichni zaměstnanci, nadto i zaměstnanci, kteří neměli uzavřenu dohodu o hmotné odpovědnosti, to vše v situaci, kdy neexistují relevantní podklady o předávání hotovosti v provozovně žalobce mezi jednotlivými směnami. To samé lze ostatně vztáhnout i na prostředky určené k výplatě výher z automatů, byť ohledně těchto prostředků platí shora uvedený výklad, který v případě těchto prostředků vyloučil uvažovat o vzniku schodku, škodní odpovědnosti žalovaného. Se zřetelem na shora uvedená skutková zjištění lze taktéž uvést, že pod výlučnou kontrolou neměl žalovaný ani finanční prostředky, které vybíral z automatů (i k nim jinak nadále odvolací soud odkazuje na odůvodnění shora). Pokud jde o shora nastíněnou argumentaci okresního soudu, pro niž neshledal liberační důvody na straně žalovaného, odvolací soud považuje za nutné zdůraznit, že nastavení systému oběhu finančních prostředků na provozovně žalobce, který by jasně upravil podmínky nakládání s finančními prostředky každým ze zaměstnanců, garantoval, že každý zaměstnanec, tedy i žalovaný, bude mít kontrolu nad svěřenými prostředky a umožnil tak posoudit individuální hmotnou odpovědnost jednotlivých zaměstnanců, nebylo věcí žalovaného, nýbrž žalobce, zaměstnavatele. Tuto záležitost dle názoru odvolacího soudu nelze v žádném případě přenášet na zaměstnance, byť by byl v nadřízené pozici vůči ostatním zaměstnancům na stejném pracovišti. K věci lze ještě dodat, že v řízení nevyšlo najevo (nikdo netvrdil), že by bylo lze určit (zjistit) jaké finanční prostředky chyběly na baru, na výplatě výher z automatů či na tržbách z automatů. Ani tento poznatek však nelze klást k tíži zaměstnance, žalovaného, který byl v pracovněprávním vztahu slabší stranou.

Veden shora podaným výkladem odvolací soud oproti okresnímu soudu po právní stránce uzavřel, že ve skutkových poměrech dané věci je namístě jednak závěr o absenci

vzniku schodku ve vztahu k finančním prostředkům z tržeb automatů a prostředkům určených k výplatě výher z automatů, jednak závěr o tom, že žalobce nevytvořil pro žalovaného adekvátní podmínky k péči o hodnoty svěřené k vyúčtování (tržby z baru) a znemožnil mu tak hospodařit se svěřenými hodnotami, starat se o ně (to samé lze nakonec vztáhnout i k prostředkům souvisejícím s provozem automatů), který má za následek závěr o úplném zproštění odpovědnosti žalovaného za tvrzený schodek. Tyto závěry ve svém souhrnu znamenají, že žaloba nemůže tak či tak obstát.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud shledal, že rozhodnutí okresního soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a proto rozsudek okresního soudu ve výroku I dle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil a žalobu zamítl.

V návaznosti na shora uvedenou změnu rozsudku okresního soudu ve věci samé rozhodl krajský soud o nákladech řízení před okresním soudem ve smyslu § 224 odst. 2 o.s.ř. a úspěšnému žalovanému přiznal plnou náhradu nákladů řízení ve smyslu § 142 odst. 1 o.s.ř., když v daném případě nevyšly najevo žádné důvody zvláštního zřetele hodné pro postup dle § 150 o.s.ř. (ty žalobce ani netvrdil). Odvolací soud se v podstatě přidržel žalovaným předložených vyúčtování nákladů řízení, která odpovídala obsahu spisu. V daném případě se jedná o náhradu odměny advokáta za sedm úkonů právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepis odporu proti elektronickému platebnímu rozkazu, sepis vyjádření ve věci samé, účast na třech jednáních okresního soudu, porada s klientem) po 3.300 Kč (vycházeno z punkta žalované částky) dle § 7 bod 5., § 11 odst. 1 písm. a), c), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), náhradu sedmi paušálních náhrad hotových výloh po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, náhradu za promeškaný čas v souvislosti s cestováním k jednáním okresního soudu (za šest půlhodin po 100 Kč) ve výši 600 Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu, náhradu cestovních výdajů advokáta žalovaného (za použití osobního automobilu ke třem jednáním okresního soudu) ve výši 1.031,52 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhradu částky odpovídající 21% DPH z výše uvedené odměny a náhrad ve výši 5.634,62 Kč dle § 137 odst. 1, 3 písm. a) a § 151 odst. 2 věty druhé o.s.ř., celkem 32.466 Kč (viz vyúčtování č.l. 45 spisu), dále o náhradu zaplaceného soudního poplatku z odvolání (za první odvolací řízení) ve výši 2.177 Kč dle § 137 odst. 1 o.s.ř., náhradu odměny advokáta za šest úkonů právní služby (sepis odvolání do prvního rozsudku okresního soudu, účast na jednání odvolacího soudu, písemné podání ve věci samé a účast na třech jednáních okresního soudu) po 3.300 Kč dle § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. d), g) a k) advokátního tarifu, náhradu šesti paušálních náhrad hotových výloh po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, náhradu za promeškaný čas v souvislosti s cestováním k jednáním odvolacího a okresního soudu (za osm půlhodin po 100 Kč) ve výši 800 Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu, náhradu cestovních výdajů advokáta žalovaného (za použití osobního automobilu k jednáním krajského a okresního soudu) ve výši 1.375,36 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhradu částky odpovídající 21% DPH z výše uvedené odměny a náhrad ve výši 4.992,82 Kč dle shora citovaných ustanovení, celkem 30.945,18 Kč (viz vyúčtování č.l. 148 spisu). Náklady za řízení před okresním soudem (včetně nákladů za první odvolací řízení) tak dosáhly celkové výše 63.411,18 Kč. Z výše uvedených důvodů odvolací soud změnil rovněž závislý nákladový výrok II napadeného rozsudku tak, že žalobci uložil nahradit žalovanému náklady řízení

ve shora uvedené výši, které jsou splatné v zákonné třídenní lhůtě k rukám jeho advokáta (§ 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o.s.ř.).

Žalovaný byl i v odvolacím řízení zcela úspěšný a proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů tohoto řízení (§ 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o.s.ř.). V daném případě se jedná o náhradu odměny advokáta žalovaného za dva úkony právní služby (sepis odvolání a účast na odvolacím jednání) po 3.300 Kč dle § 7 bod 5., § 11 odst. 1 písm. g) a k) advokátního tarifu, náhradu za dvě paušální náhrady hotových výloh advokáta po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, náhradu promeškaný čas (za dvě půlhodiny po 100 Kč) ve výši 200 Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu, náhradu cestovních výdajů advokáta (za použití osobního automobilu k jednání odvolacího soudu) ve výši 343,84 Kč dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhradu částky odpovídající DPH z výše uvedené odměny a náhrad advokáta v sazbě 21 %, tj. v částce 1.626 Kč dle § 137 odst. 1, 3 písm. a) a § 151 odst. 2 věty druhé o.s.ř., celkem tedy 9.370 Kč. Náklady odvolacího řízení je žalobce povinen nahradit žalovanému rovněž v zákonné třídenní lhůtě k rukám jeho advokáta ve smyslu shora citovaných ustanovení.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Proti tomuto rozsudku je za podmínek uvedených v ust. § 237 a § 238 o.s.ř. přípustné dovolání. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení písemného vyhotovení rozsudku prostřednictvím okresního soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně. O přípustnosti dovolání a o dovolání samém rozhoduje Nejvyšší soud ČR (§ 239 o.s.ř.).

V Pardubicích dne 19. dubna 2017

JUDr. Jaroslav Chmelík, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Martin Urbánek